

Jus Canonicum In V. Libros Decretalium Distributum

novâ Methodo explicatum, Omnibus Capitulis Titulorum (qui in Antiquis, & novis Libris Decretalium continentur) promiscuè & confusè positis, in ordinem doctrinæ digestis. Adjunctis Aliis Quæstionibus Connexis, Quæ Ad Plenam Cujusque Tituli, Aut Materiæ Cognitionem, Et Expositionem Pertinent. ...

Respondens Libro tertio Decretalium, In Quo De Obligationibus, Beneficiis, Aliisque Juribus Clericorum saecularium, & Regularium agitur ...

Pirhing, Ehrenreich

Dilingae, 1676

Titulus XXIV. De Donationibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98275](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98275)

§. V. De solutione indebiti.

Quid sit indebitum, & quot modis dicatur? n. 30. Q. 1. An, & quando indebitum solum repeti potest? Resp. 1. Qui per errorem, existimans debitum esse, solvit id, quod nullo modo est debitum, nec naturaliter, nec civiliter, potest id repetere, sive per errorem juris, sive facti solverit, n. 31. 2. Si quis solvit, quod jure naturali tantum est indebitum: sed civiliter debitum, solum repetere potest, sive per errorem facti, sive juris solverit, n. 32. 3. Si quis solvit, quod jure civili est indebitum: sed jure naturali est debitum, tunc vel solvit per errorem facti, & solum repetere potest: vel solvit per errorem juris, & repetere non potest. Is verò, qui exceptionem, non temporalem, sed perpetuam habet, eamque favorabilem, solum per errorem potest repetere, n. 33. 4. Si quis sciens, se aliquid non debere, nihilominus solvat, non potest illud repetere, n. 34. Si quid debeatur sub conditione, contingenter futura, & ante eventum illius, per errorem sit solum, id repeti potest, tanquam indebitum. Secus est, si quid deberetur sub conditione necessario futura, n. 35. Quar. 1. Quisnam probare debet, indebitum solum esse? Resp. qui dicit se indebitum solvisse, id probare debet: nisi adversarius neget, sibi solutionem factam esse, & convincatur de solutione ipsi facta: tunc enim ipsi incumbit probatio, quod debitum acceperit, n. 36.

SERIES CAPITULORUM.

IN ANTIQUIS.

c. 1. n. 17.

c. 3. n. 22. & duob. seqq.

c. 2. n. 8. & seq.

c. 4. & ult. n. 36.

TITULUS XXIV.

DE DONATIONIBUS.

§. I. Quid sit donatio, & quomodo perficiatur, & de varia ejus divisione?

ASSERTIO I. Donatio est rei licita, sive non prohibita donari nullo jure cogente, ex mera liberalitate facta collatio, seu datio, n. 1. De jure novo, per donationem simplicem, seu nudam promissione factam & à donatario acceptatam, etiam ante rem traditam, acquiritur jus, & actio donatario, per quam donans cogi potest, ad rem donatam tradendam, quamvis ante traditionem rei, ejus dominium donatario non acquiritur, n. 2. Unde per donationem factam absentis, ante acceptationem ejusdem nullum jus acquiritur donatario, & qui donavit, revocare potest donationem, cit. n. 2. Aff. 3. Donatio generatim dividitur in donationem inter vivos, & causam mortis. Donatio inter vivos fit, vel sub conditione, aut modo, vel ad certum tempus, vel ob causam, n. 3. Donatio mortis causam fit tribus modis, qui tamen ad duo revocari possunt, n. 4.

§. II. Quae donatio insinuationem exigit apud Judicem, & quae non exigit?

ASSERTIO I. Hodierno jure, si donatio excedat 500. solidos, insinuanda est apud Judicem, alioquin non valet, quoad excessum: per solidum autem intelligitur, ex generali consuetudine, autem Ungaricus, seu Ducatus, n. 5. Aff. 2. Excipiuntur plures donationes ab obligatione faciendae insinuationis. Veluti primò. Donatio, in quacunque quantitate, facta Ecclesiae, Monasterio, vel alij loco pio, vel ob causam piam, etiam sine insinuatione, est valida. Item

donatio remuneratoria beneficiorum, vel obsequiorum, & quae fit ob causam, v. g. ad studia, nuptias, &c. insinuationem non requirit. Præterea, si donationi factae ultra summam jure praescriptam, adjicitur juramentum, de ea non revocanda, confirmatur donatio, etiam quoad excessum, & subsistit. Denique etiam donatio mortis causam facta ultra 500. solidos non requirit insinuationem, n. 6. Aff. 3. Si donator renunciet Legi exigenti insinuationem simpliciter, & sine juramento, talis renunciatio non est valida, num. 7.

§. III. An, & qualem potestatem donandi habeant Episcopi, alique Praelati, aut Rectores Ecclesiarum?

& an etiam, & quatenus Religiosi?

ASSERTIO I. Praelatus, sive Saecularis, sive Regularis, ex rebus, & proventibus Ecclesiae, Universitatis, seu Collegij, non potest facere donationes merè gratuitas, & liberales, quae nullo titulo, aut causa sunt subnixae: nisi merè liberalitatis, saltem immo dicat, & in quantitate notabili, & successor potest tales donationes revocare, n. 8. Aff. 2. Potest Episcopus, vel alius Praelatus, etiam sine consensu Capituli, & Juris solemnitatibus, ex redditibus Ecclesiasticis facere donationes, ob causam pietatis, & misericordiae, dummodo sint moderatae: v. g. potest etiam Praelatus donationes moderatas facere, in compensationem meritorum erga Ecclesias, vel personas ejus, n. 10. Imò etiam res aliqua immobilis alicui, ob remunerationem beneficiorum, quae Ecclesiae praestita sunt, donari potest, seu in Feudum concedi, praemisso tractatu, & alijs juris solemnitatibus: idque non tantum ob remunerationem beneficiorum praestitorum Ecclesiae: sed etiam Episcopo, vel Praelato, inuitu ejusdem, n. 11, & 12. Aff. 3. Praelatus, etiam Regularis, potest ex rebus Ecclesiae donationes moderatas facere, etiam merè liberales, cum consensu Capituli: imò etiam sine illo, si loci consuetudo id permittat, n. 13. Porro ex generali Ecclesiarum consuetudine receptum est, ut Praelatis liceat, donationes moderatas etiam merè liberales facere, spectatis facultatibus Ecclesiae, aliisque circumstantijs, n. 14. Quod si donatio merè liberalis ex redditibus Ecclesiae à Praelato facta immodica sit, & in magna quantitate, sed cum consensu Capituli, probabilius est, esse validam, et licitam, n. 15. Aff. 4. Religiosi, qui extra Monasterium degunt, possunt de redditibus Ecclesiasticis elemosynas, aliasque donationes honestas facere, sine consensu Praelati Ordinis. Illi verò Religiosi, qui Praelati non sunt, administrationem tamen habent bonorum Monasterij, possunt donationes facere, secundum facultatem ipsis à Superiore concessam, & quantum Ordinis Statuta, vel consuetudo permittit. Denique alij Religiosi, qui nullam administrationem bonorum habent, nullas donationes facere possunt, sine expressa, vel tacita Superioris licentia, n. 16.

§. IV. De quibusdam donationibus, seu concessionibus Ecclesiarum, & Beneficiorum Ecclesiasticorum, vel quae fieri possunt alienis Ecclesiis.

Episcopus non potest dare Ecclesiam non vacantem alicui in titulum, & si detur, collatio est nulla: possunt tamen ab Episcopo, vel ejus auctoritate, ipsae Ecclesiae, etiam antequam vacent, dari pijs, & Religiosis locis in proprietatem, per unionem, seu incorporationem alteri Ecclesiae, ita tamen, ut qui illas do-

cleras possident, sine illorum consensu, quamdiu vivunt, ijs privari non debeant, n. 17. & 18. Præterea Hospitalarij possunt, domum suam donando, subijcere alteri Ecclesiæ, vel loco Religioso, n. 19. & 20. Ubi respondetur ad objectionem. Episcopus, si in Dicecesi sua Monasterium construere velit, & de rebus Ecclesiæ suæ illud dotare, non plus dare eidem potest, quam partem quinquagesimam: centesimam autem census Ecclesiæ suæ, si ex seculari Ecclesiâ velit facere Monasterium, vel in ea sepulchrum sibi eligere, n. 21. Deducuntur hinc quædam corollaria, n. 22. & 23. Si Episcopus, cum consensu Patroni, Ecclesiâ aliquam conferat Religiosis, tum Patronus censetur illi cõferre, quod suum est, scilicet Jus patronatus: Episcopus verò donare voluisse, quod ex temporalibus provenitibus in illa Ecclesiâ obtinet: ad quam donationem tamen requiritur consensus Capituli, n. 24. & seq.

§. V. *Qualis in dubio interpretatio fieri debeat donationis, & quando præsumi possit donatio?*

ASSERTIO I. Latissima est interpretatio facienda in donationibus, & ideo clausula onerosa post multas donationes apposta, ad proximam donationem tantum referenda est, nu. 26. & seq. Idque explicatur, nu. 28. & seq. Excipi debet, nisi donatio, vel alia gratia cedat in præjudicium tertij, vel deroget Juri communi, tunc enim non latè interpretari oportet, nu. 30. Aff. 2. Regula generalis est, donationem non præsumi, quando alia interpretatio, vel conjectura fieri potest: sunt tamen plures casus, in quibus donatio præsumitur, nu. 31.

§. VI. *An, & quando donatio inter vivos revocari possit ob ingratitudinem?*

ASSERTIO I. Donatio inter vivos semel ritè perfecta, nudo pacto, seu consensu, etiam traditione nondum factâ, regulariter revocari non potest: nisi in tribus casibus, num. 32. Aff. 2. Donatio inter vivos, propter ingratitudinem donatarij erga donantem, in quatuor casibus revocari potest, n. 33. Primus casus est, si donatarius manus violentas in donatorem iniiciat: Secundus est, si verbis injuriis eum afficiat: Tertius est, si grave damnum ei inferat in bonis suis externis: Quartus est, si insidias vitæ ipsius struat, n. 34. An præter prædictas, etiam ob alias causas ingratitudinis majores, vel æquales, revocari possit donatio? n. 35. Porro donatio ob ingratitudinem non revocatur, ipso jure: sed revocanda est per sententiam Judicis, postquam repeti possunt etiam fructus rei donatæ, & omnia, quæ donata sunt, saltem quatenus adhuc sunt penes donatarium, nu. 36. Aff. 3. Sunt tamen quædam donationes, quæ ob ingratitudinem revocari non possunt. Veluti primò. Donatio remuneratoria meritorum, vel ob causam facta. Secundò donatio facta Ecclesiæ, Monasterio, vel alij pio loco, ob ingratitudinem Prælati, seu Administratoris, vel Capituli, vel etiam utriusque simul revocari non potest. Tertio. Dos, quæ data fuit à patre filiæ, vel etiam ab extraneo, non potest revocari ob ingratitudinem ipsius, vel mariti. Quarto. Collator Beneficij non potest revocare collationem, ob ingratitudinem Beneficij in ipsum commissam, n. 37. Aff. 4. Si Donator scivit, ingratitudinem erga se commissam esse à donatario, & tacuit, ipso mortuo, ejus hæres, sive successor illam revocare non potest: quod tamen aliqui limitant, nisi donans ignoraverit, ingratitudinem

in se à donatario commissam esse, vel morte præventus, aut impeditus revocare non potuit, cum vellet, tum enim jus revocandi transit ad hæreses donatoris, n. 38. Postremò renunciatio, sive pactum de nõ revocando donationem, ob ingratitudinem donatarij facta, non valet, & si talis donatio juramento sit firmata, adhuc revocari poterit, nõ obstante juramento, n. 39.

§. VII. *De alijs duabus causis revocandi donationem inter vivos, ob supervenientiam liberorum, & inofficiosam donationem.*

ASSERTIO I. Si quis liberos non habens, omnia bona, vel partem eorum donavit, & postea liberos, præter spem suscipiat, talis donatio revocari potest, n. 40. Idque procedit, etiam si pars tantum notabilis, etiam infra dimidium bonorum fuerit donata, donatio talis revocari potest, tamen si unus tantum filius inopinatò sit natus, n. 41. In quibus casibus donatio ob filios postea natos, revocari non potest. Primò. Si donator expressè juri illi revocandi renunciavit, num. 42. Secundò, donatio facta Ecclesiæ, vel ob aliam piam causam, non revocatur in totum: sed tantum usque ad legitimam partem filijs debitam, n. 43. Tertio. Donatio remuneratoria, vel ob aliam causam facta, in favorem donantis, revocari potest ob supervenientiam liberorum, n. 44. Quarto. Tota donatio revocatur, si postea nascantur liberi legitimi, non autem illegitimi, n. 45. Aff. 2. Revocatur præterea donatio inofficiosa, quæ facta est contra officium pietatis paternæ in filios, n. 46. An etiam donatio inofficiosa facta extraneæ personæ? n. 47. Sicut liberis descendentes, ita etiam parentibus ascendentibus competit jus revocandi donationem factam à liberis, usque ad legitimam portionem, ipsi debitam, n. 48. Revocatur autem ob supervenientiam liberorum solum donatio propriè dicta, per quam alienatur jus acquisitum: non autem illa, per quam remittitur jus nondum acquisitum, n. eod.

SERIES CAPITULORUM.

IN ANTIQVIS.

c. 1. n. 31.

c. 2. n. 8.

c. 3. n. 13. & seq.

c. 4. n. 17. & seq.

c. 5. n. 11. & seq.

c. 6. n. 26. & plurib. seq.

c. 7. n. 24. & seq.

c. 8. n. 19. & seq.

c. 9. n. 21. & duob. seqq.

c. 10. & ult. num. 33. & seq.

seq.

TITULUS. XXV.

DE PECULIO CLERICORUM.

Quid sit peculium, & quod triplex? Peculium filijfam. est quadruplex, profectitium, adventitium, castrense, & quasi castrense, n. 1. Peculium Clericorum, seu Beneficiorum secularium est triplex, patrimoniale, quasi castrense, & profectitium eorum bonorum, quæ specialiter assignata sunt Clericis, tanquam Beneficia, n. 2.

§. I. *An Clerici sint veri domini bonorum, ac reddituum Ecclesiasticorum, quos ratione Beneficij percipiunt etiam superfluum: an verò eorum administratores tantum?*

Certum est primò. Quòd Clerici seculares sunt veri domini bonorum suorum patrimonialium, & de illis liberè disponere possunt. Deinde Clerici habent etiam verum, & absolutum dominium bonorum, quasi patrimonialium, quæ in Clericatu acquisiverunt, sed